

Inleiding

Het voorliggende bestuursverslag vloeit voort uit de eisen die gelden voor organisaties zonder winststreven voor zover die hun jaarcijfers willen rapporteren volgens RJK¹, hoofdstuk C1 'Kleine-organisaties-zonder-winststreven'. Het bestuursverslag vormt samen met de jaarrekening en het jaarverslag de verantwoording van de vereniging Sovon Vogelonderzoek Nederland over 2018.

Structuur

Statutaire naam:	Sovon Vogelonderzoek Nederland
Vestigingsplaats:	Nijmegen
Rechtsvorm:	Vereniging met volledige rechtsbevoegdheid
Kamer van Koophandel nr.:	40534547

Bestuur

Het bestuur van Sovon houdt zich bezig met de vaststelling en toetsing van het beleid op hoofdlijnen. De dagelijkse leiding van het kantoor is gedelegeerd aan de directeur, ondersteund door een managementteam. Het bestuur legt verantwoording over het gevoerde beleid af aan de ledenraad. Zowel het bestuurslidmaatschap als het ledenraadslidmaatschap zijn onbezoldigde functies. De volgende personen hadden in 2018 zitting in het bestuur:

- Roelof ten Doesschate (voorzitter, tot en met 6 november 2018)
- Edwin Kok (voorzitter vanaf 6 november 2018)
- André Stougie (penningmeester)
- Susan Kaak (secretaris)
- Lilian van den Aarsen (lid)
- Jaap van Gent (lid)
- Ben van Os (lid)
- Marcel Visser (lid)

Ledenraad

De ledenraad is een afvaardiging van de leden, gekozen vanuit de 20 districten. Per district kunnen maximaal twee personen voor een periode van hooguit acht jaar zitting hebben. De ledenraad vergaderde in 2018 tweemaal met het bestuur waarin o.a. de jaarrekening 2017, de begroting 2018 en de hoogte van de contributies zijn besproken. In de novembervergadering steunde de ledenraad unaniem de voordracht van Edwin Kok als voorzitter van de vereniging. Daarnaast was de ledenraad nauw betrokken bij een voorstel om via het betaald lidmaatschap van de vereniging de binding met de leden verder te versterken. Tevens had de ledenraad een belangrijke inbreng bij de selectie van de Waarnemers van Verdienste 2018 en in bespreking van de resultaten van een Sovon-enquête over de vrijwillige achterban.

De ledenraad bestond in 2018 uit de volgende leden: Ton Arends, Maurits de Brauw, Arjo Bunscoeke, Eric van Damme, Koos Dansen, Ger Duijf, Antje Ehrenburg, Henk Heijligers, Dini Helmers, Pieter Hielema, Alco van Klinken, Joop Kramer, Ed ter Laak, Rudi Lanjouw, Jan de Leeuw, Joop de Leeuw, Jan Lohuis, Erik Macco, Mary Mombarg, Henrik de Nie, Dirk Prop, Kees Scharringa, Harma Scholten, Jos Scholten, Eelke Schoppers, Harry Smit, Hein Verkade, Klaas Visser, Bastiaan van de Wetering. Kees Scharringa, Ton Arends en Henk Heijligers namen in november 2018 afscheid als lid van de ledenraad.

Directeur

---

¹ Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor grote en middelgrote rechtspersonen (RJ) en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor micro en kleine rechtspersonen (RJK)

- Theo Verstrael

Managementteam

- Directeur en de drie afdelingshoofden: Julia Stahl (afd. Onderzoek), Carolyn Vermanen (afd. Communicatie & Bedrijfsvoering), Rob Vogel (afd. Monitoring)

Personeel

- De personele bezetting bedroeg gemiddeld over het jaar 54,8 fte. Op 31 december 2018 waren 62 medewerkers bij de organisatie in dienst.

Visie en missie

Visie (positionering en doel)

Landen met rivierdelta's zoals Nederland hebben gemeen dat ze van grote internationale betekenis zijn voor vogels. Door het intensieve grondgebruik staan deze belangrijke leefgebieden van vogels steeds meer onder druk. Ook in het dichtbevolkte en geïndustrialiseerde Nederland is dit spanningsveld goed voelbaar. Sovon beweegt zich binnen dit spanningsveld als onafhankelijke kennisintensieve organisatie met de ambities om het beleid en beheer van de leefomgeving te ondersteunen met vogelinformatie, en bij te dragen aan kennisvermeerdering. Dit doen we door de ontwikkelingen van alle in Nederland in het wild voorkomende vogelsoorten op de voet te volgen met behulp van een netwerk van gemotiveerde vrijwillige vogelwaarnemers. Daarnaast plaatsen we de veldgegevens in nader ecologisch of toepassingsgericht perspectief met behulp van een deskundige werkorganisatie; we willen immers veel weten over de ontwikkelingen van vogels, inclusief de mogelijke onderliggende oorzaken.

Missie

Objectieve informatie over vogels is nodig om de kennisvragen vanuit het natuurbeleid, beheer en de maatschappij te kunnen beantwoorden. Met kennis over wilde vogels en de natuur helpen we zo de maatschappij om de natuurlijke leefomgeving en de ontwikkeling daarin beter te kunnen begrijpen en/of te beoordelen. Daarbij zorgen we voor goede borging van kwaliteit, onafhankelijkheid en objectiviteit. Die missie is kort samengevat in het motto: "*vogels tellen, vogels kennen, kennis delen*".

Wijzigingen in (statutaire) doelstelling

In 2018 hebben zich geen wijzigingen in statutaire doelstelling voorgedaan.

Kernactiviteiten

De verspreiding van in het wild levende vogels kent een sterke dynamiek, niet in de laatste plaats veroorzaakt door de grote veranderingen in het landschap ten gevolge van het intensieve landgebruik. Het is daarom van belang om periodiek, ongeveer eens per 15-20 jaar, een landsdekkend overzicht van alle vogelsoorten samen te stellen. In 2018 kwam het vierde overzicht uit in de vorm van de 'Vogelatlas van Nederland'. In de periode 2013-2016 zijn nieuwe veldgegevens verzameld en geanalyseerd die in 2018 zijn verwerkt tot verspreidingskaarten voor 369 soorten met bijbehorende teksten. Eind november 2018 werd het eerste exemplaar van het boek overhandigd aan minister Carola Schouten van het Ministerie van LNV tijdens de zeer druk bezochte Landelijke Dag. In december werd de vierde druk besteld waarmee de uitgave als succesvol kan worden beschouwd.

Het uitvoeren van een atlasproject is altijd een hoogtepunt voor Sovon en voor de tellers maar het reguliere werk, de 'oneindig' doorlopende meetnetten, moet ook door blijven gaan. Zo houden we jaarlijks een vinger aan de pols van de populatieveranderingen bij alle in het wild levende soorten vogels. De uitdaging is om de verschillende landelijke en regionale meetnetten aantrekkelijk te maken en te houden voor de achterban van voornamelijk vrijwillige waarnemers. Ze moeten immers bereid blijven hun vrije tijd in te zetten voor het doen van deze tellingen. Een tweede uitdaging is om de resultaten van de telprojecten verder te analyseren en daarover ook te communiceren, zowel naar de achterban als naar opdrachtgevers of andere geïnteresseerden.

Dankzij de actuele atlasgegevens en de trends die op veel verschillende manieren naar buiten worden gebracht, komen veel vragen naar voren over de achterliggende oorzaken van de gemeten veranderingen die, samen met eigen ideeën over mogelijke oorzaken, actief onder de aandacht worden gebracht van potentiële financiers.

Voor een nader overzicht van de in 2018 uitgevoerde activiteiten wordt verwezen naar het jaarverslag van de vereniging.

Bestuurlijke voornemens en besluiten

Het bestuur vergaderde in 2018 vijf keer waarin o.a. de financiële en organisatorische gezondheid van de organisatie werden besproken aan de hand van de begroting en het jaarplan voor 2018.

Een belangrijk agendapunt van het bestuur in 2018 was de afronding en presentatie van de Vogelatlas in samenhang met de financiële kaders. Ten behoeve van dit project is het volledige bedrag aan de bestemmingsreserve atlasproject Fase B onttrokken. Mede daardoor is het financieel resultaat over 2018 uitgekomen op -€ 50.686.

Een ander belangrijk onderwerp was het zoeken van een nieuwe voorzitter van het bestuur omdat de tweede en laatste zittingstermijn van Roelof ten Doesschate in november eindigde. Aan de hand van een door het bestuur opgestelde profielschets is een longlist van potentiële kandidaten opgesteld. Met mandaat van het voltallige bestuur heeft een selectiecommissie de longlist terug gebracht tot drie kandidaten. Na selectiegesprekken is Edwin Kok uit Barneveld in de vergadering van de ledenraad in november voorgedragen als nieuwe voorzitter. Zijn voordracht werd unaniem door de ledenraad gesteund, waarna hij het voorzitterschap heeft overgenomen. In de Nieuwjaarsbijeenkomst in januari 2019 is onder dankzegging voor zijn grote inzet voor de vereniging afscheid genomen van Roelof ten Doesschate.

In 2018 is de strategie van Sovon ten aanzien van sparen en beleggen gewijzigd. Op basis van een inschatting van risico's in tijden dat de continuïteitsreserve aangesproken zou moeten worden heeft het bestuur besloten de beleggingen, ondergebracht bij het ASN-fonds, te beëindigen en over te gaan tot het spreiden van spaargelden over verschillende banken. Bij de keuze voor de banken speelde hun scores op het gebied van duurzaamheid een belangrijke rol.

Het bestuur heeft daarnaast de implementatie van het nieuwe ERP-systeem AFAS met enige zorg gevolgd. Door onverwachte extra werkzaamheden bij de projectadministratie duurde het enkele maanden voordat met de gewenste nauwkeurigheid de financiële kwartaal informatie aan het bestuur kon worden gepresenteerd. Gaandeweg het jaar verbeterde de situatie structureel zodat aan het eind van 2018 vrijwel alle processen goed in AFAS konden worden uitgevoerd.

Na enkele jaren geen wijziging in de hoogte van de contributie te hebben doorgevoerd is in 2018 een voorstel gemaakt om via het betaald lidmaatschap van de vereniging de binding met de leden te versterken. De filosofie is dat betalende leden meer voordelen zouden moeten genieten dan niet-leden. Tegelijkertijd is er de wens om meer waarnemers betalend lid te laten worden. Na een discussie in de ledenraad is het voorstel voor een iets hogere contributie en een groter financieel voordeel voor leden ten opzichte van niet-leden in november unaniem overgenomen door de ledenraad.

Rondom de Landelijke Dag dreigde een negatieve sfeer te ontstaan toen duidelijk werd dat de jagersvereniging aanwezig zou zijn met een stand op de informatiemarkt. Bezorgde en boze reacties van een deel van de achterban waren voor het bestuur reden te besluiten om de jagersvereniging alsnog de stand te ontzeggen, wat bij een ander deel van de achterban tot kritiek leidde. In 2019 wordt deze besluitvorming geëvalueerd.

Het bestuur verricht haar werkzaamheden onbezoldigd. Het functioneren wordt jaarlijks door het bestuur intern geëvalueerd conform de gedragscode Goed bestuur Goede Doelen.

Begroting 2019

De onderstaande begroting voor 2019 is goedgekeurd in de vergadering in oktober. De driemaandelijkse financiële rapportages² vormden een belangrijke basis voor het opstellen van de begroting.

---

² Vanwege de implementatie van AFAS is de 1^e kwartaalrapportage niet opgesteld.

<i>Begroting 2019</i>			
Baten	subtotaal	totaal	
Baten als tegenprestatie voor diensten		€	4.862.393
Overige baten	€ 142.500		
Financiële baten	€ 500		
		€	143.000
Som der baten		€	5.005.393
Lasten			
Projectkosten	€ 338.637		
Lonen en salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	€ 3.909.121		
Afschrijvingen	€ 74.500		
Verenigingskosten (materiaal, diensten)	€ 118.954		
Overige bedrijfskosten	€ 532.550		
Som der lasten		€	4.973.762
Saldo van baten en lasten		€	31.631

Financieel beleid

Continuïteitsreserve

Op 31 december 2018 bedroeg de continuïteitsreserve €1.727.382 door toevoeging van €57.382 uit de algemene reserves conform de wens van het bestuur. De continuïteitsreserve is bedoeld voor overbrugging van slechtere perioden en om, indien noodzakelijk, op een sociaal verantwoorde manier de organisatie te kunnen verkleinen. Als richtlijn voor de omvang van de reservering geldt 50% van de jaarlijkse personeelskosten.

De personeelskosten zijn in het jaar 2018 toegenomen met €170.000. Het bestuur wenst derhalve een verhoging van de continuïteitsreserve tot een niveau van €1.796.000. Het eigen vermogen schiet hiervoor thans €68.618 te kort. Door de forse omvang van deze reserve heeft Sovon een ruime liquiditeit ter grootte van €1.119.538.

Effecten

Het doel van de beleggingen was de instandhouding voor kleine vermogensgroei ter ondersteuning van verenigingsdoelen. Op basis van een inschatting van risico's op het moment dat de vereniging de continuïteitsreserve zou moeten aanspreken is door het bestuur besloten de beleggingen te stoppen. Op 1 augustus 2018 heeft de vermogensbeheerder de op dat moment vastgestelde waarde van de beleggingen aan de vereniging overgemaakt. Daardoor is een bedrag van € 22.948 aan het resultaat toegevoegd.

De waarde van de beleggingen bedroeg dus op 31-12-2018 in totaal € 0, net als de ongerealiseerde beurswaarde. Het tegoed op de InsingerGilissen vermogensbeheer-rekeningen bedroeg €765; deze rekening wordt in 2019 opgeheven.

Liquide middelen

In verband met risicospreiding worden de liquide middelen verdeeld over meerdere banken (Rabobank, ASN, SNS en Triodos). Op grond van de scores op het gebied van duurzaamheid heeft het bestuur besloten de financiële dienstverlening van de ING-bank te minimaliseren. Het betalingsverkeer van de achterban loopt voortaan via de Triodos bank, de spaargelden zijn ondergebracht bij SNS, Triodos, ING, Rabobank en ASN.

Risicomanagement

De directeur draagt er zorg voor dat belangrijke risico's voor continuïteit van de vereniging Sovon tijdig aan het bestuur worden voorgelegd. De afgelopen jaren heeft de organisatie een financieel risico gelopen door het atlasproject te organiseren en de Vogelatlas uit te brengen. Met de realisatie van de Vogelatlas in november 2018 en de nog in het vooruitzicht gestelde inkomsten (bijdrage LNV, inkomsten verkoop) was dit financiële risico per 31 december 2018 teruggelopen tot ordegrrootte €70.000 van het totaalbedrag van 1,25 miljoen euro.

In de bestuursvergadering is ook gesproken over enkele gevallen van langdurig ziekteverzuim, de gevolgen daarvan voor de organisatie en de wijze waarop die gevolgen beperkt kunnen worden.

2. Balans

Balans		2018
		In Euro
na resultaatbestemming		
Activa		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		39.404
Materiële vaste activa		74.655
Vorraden		
Onderhanden projecten		426.500
Vorderingen		
Debiteuren	752.368	
Overige vorderingen en overlopende activa	47.231	
	<hr/>	799.599
Effecten		-
Liquide middelen		1.119.538
		<hr/>
		<u>2.459.696</u>
Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve vereniging	-	
Continuïteitsreserve	1.727.382	
Bestemmingsreserves	9.344	
Onverdeelde winst	-	
	<hr/>	1.736.726
Vorzieningen		
Voorziening beëindigingsvergoeding		12.500
Kortlopende schulden		
Crediteuren	157.942	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	203.987	
Overige schulden en overlopende passiva	348.541	
	<hr/>	710.470
		<hr/>
		<u>2.459.696</u>

3. Staat van baten en lasten

Baten	2018 In Euro
Baten als tegenprestatie voor diensten	4.641.947
Wijzigingen in onderhanden projecten	<u>25.103</u>
	4.667.050
Overige baten	152.447
Financiële baten	<u>31.446</u>
	183.893
Som der baten	4.850.943
Lasten	
Projectkosten	607.431
Lonen en salarissen	3.591.996
Afschrijvingen	59.823
Verenigingskosten	112.742
Overige bedrijfskosten	529.637
Som der lasten	4.901.629
Saldo van baten en lasten	<u><u>- 50.686</u></u>

4. Grondslagen

Organisatie en activiteiten

Vereniging Sovon Vogelonderzoek Nederland
Statutair gevestigd te Nijmegen
Kamer van Koophandel nr.: 40534547
Kantoorhoudend te Toernooiveld 1, 6525 ED Nijmegen

Kernactiviteiten

- Coördinatie van vogeltellingen
- Beheer, analyse en interpretatie van gegevens
- Publiceren van de resultaten

De drijfveren

De drijfveren van Sovon zijn kennisvermeerdering, kennisoverdracht en ondersteuning van natuurbeleid, -bescherming en –beheer. Sovon wil zich te allen tijde manifesteren als een onafhankelijk en objectieve organisatie. De kernwaarden zijn:

- Betrouwbaarheid: onze methodieken leveren betrouwbare vogelgegevens op.
- Objectiviteit: onze medewerkers stellen zich neutraal en objectief op bij het uitvoeren van projecten.
- Expertise: Sovon is de autoriteit wat betreft het voorkomen van vogels en het verklaren van veranderingen daarin.
- Toepassingsgericht: onze medewerkers kunnen de aanwezige kennis vertalen in gerichte beantwoording van vragen.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van de Richtlijnen Jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen C1 Organisaties-zonder-winststreven. De jaarrekening is opgesteld in €.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Valuta

De jaarrekening luidt in Euro's, hetgeen de functionele en presentatievaluta van de vereniging is.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Om vast te stellen of er voor een immaterieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar 'Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa'.

Uitgaven voor de implementatie van nieuwe software worden geactiveerd als onderdeel van de vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat het project commercieel en technisch succesvol zal zijn (dat wil zeggen: als het waarschijnlijk is dat economische voordelen zullen worden behaald) en de kosten betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. De afschrijving van de geactiveerde

ontwikkelingskosten vangt aan zodra de commerciële productie is gestart, vindt lineair plaats over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief en wordt verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, inclusief een gedeelte omzetbelasting in verband met gedeeltelijke vrijstelling, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Het afschrijvingspercentage op computers, nieuwe softwarepakketten en fietsen bedraagt 33,3% per jaar. De afschrijvingen op de overige inventaris varieert van 12,5% tot 33,33% per jaar.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere-waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst- en verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen.

Onderhanden projecten

De onderhanden projecten in opdracht van derden worden gewaardeerd tegen de gerealiseerde projectkosten vermeerderd met de toegerekende resultaat en verminderd met verwerkte verliezen en gedeclareerde termijnen. De projectkosten omvatten de direct op het project betrekking hebbende kosten, de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend.

Projectopbrengsten en projectkosten uit hoofde van de onderhanden projecten worden als opbrengsten en kosten verwerkt in de staat van baten en lasten, naar rato van de verrichte prestaties op balansdatum. De mate waarin de prestaties zijn verricht is bepaald op basis van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten van het uitgevoerde deel van het project. Indien het resultaat op een onderhanden project niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat wordt geen resultaat toegerekend.

De in het boekjaar bestede kosten, verhoogd met de wijziging in het boekjaar van de tot en met het boekjaar verantwoorde bijdrage, worden als opbrengsten in de staat van baten en lasten verwerkt in de post wijziging in onderhanden projecten in de toelichting op de staat van baten en lasten, zolang het project nog niet is voltooid.

Indien het saldo van alle onderhanden projecten een debetstand vertoont, wordt het totaalsaldo gepresenteerd onder de vlottende activa. Indien het saldo van alle onderhanden projecten een creditsaldo vertoont, wordt het totaalsaldo gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Debiteuren

De vorderingen op debiteuren worden opgenomen tegen de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Effecten

De effecten worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere marktwaarde. De lagere marktwaarde is gelijk aan de beurswaarde per einde boekjaar.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer het de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Eigen vermogen

Algemene reserve vereniging

Het algemene reserve vereniging is vrij besteedbaar vermogen.

Continuïteitsreserve en bestemmingsreserves

De continuïteitsreserve en bestemmingsreserves bestaan uit het deel van het eigen vermogen dat het bestuur van de vereniging heeft afgezonderd, omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Resultaten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Giften en schenkingen

Giften en schenkingen worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen.

Baten uit nalatenschappen

De baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenen

De pensioenregeling van de medewerkers is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het ouderdomspensioen is een toegezegd pensioenregeling op basis van (voorwaardelijk) geïndexeerd middelloon. Indexatie van de pensioenrechten is afhankelijk van de financiële positie waarin het pensioenfonds zich bevindt. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen.

De vereniging heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de immateriële en materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Belastingen

Met ingang van januari 1985 is Sovon door de Belastingdienst vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

7. Overige gegevens

Statutaire regeling inzake de resultaatbestemming

Volgens artikel 18 van de statuten staat het resultaat ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering.